

SIİRT İLİNDE İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE CİNSEL İSTİSMARDA BULUNULMASI İDDİALARIYLA İLGİLİ İNCELEME RAPORU

I-BASLANGIC

21/04/2010 tarihinde medyada yer alan Siirt Merkez Gazi İlköğretim Okulunda öğrenim gören iki kız öğrenciye taciz ve cinsel istismar olayının araştırılması üzerine TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Prof. Dr. M.Zafer ÜSKÜL, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Güldal AKŞİT, Mülkiye Başmüfettişi Mehmet FİRİK, Adalet Müfettişi Mecit GÜRSOY ve Yasama Uzmanı Hilmi Soner ERDOĞAN olayı yerinde incelemelerde bulunmak üzere 30/04/2010 tarihinde Siirt'e gidip 01/05/2010 tarihinde Ankara'ya dönmüşlerdir.

II. İNCELEMENİN AMACI

İncelemenin amacı, Siirt ilinde meydana gelen çocukların cinsel istismarı olayının yaşanmasına sebep olan unsurlar ile varsa sorumlularının ihmalini belirlemek ve bu tür olayların tekrar yaşanmaması için önerilerde bulunmaktır.

III. İNCELEMEDE UYGULANAN YÖNTEM

Heyet çalışmalarında;

30/04/2010 tarihinde Siirt Adliyesinde Cumhuriyet Başsavcısı ve soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı ile görüşmüş, ardından olayda şüpheli konumundaki tutuklu bulunan 18 yaşından küçük iki çocuğun bulunduğu Siirt Ceza İnfaz Kurumunu ziyaret ederek çocuklar ile görüşerek bulundukları koğunun fiziki yapısı incelenmiş, medyada bu çocukların infaz kurumunda tacize uğradığı iddiaları araştırılmıştır.

Bu ziyaretin ardından Siirt Hükümet Konağına geçilerek heyet için hazırlanan çalışma odasında; Siirt İl Emniyet Müdürü, İstihbarat Şube Müdürü, Asayiş Şube Müdürü, Çocuk Şube Müdürü, Önleyici Hizmetler Şube Müdürü, Gazi İlköğretim Okulunda irtibat görevlisi olan polis memuru, İl Milli Eğitim Müdürü, Gazi İlköğretim Okul Müdürü, cinsel istismara maruz kalan mağdurelerin sınıf öğretmeni, Gazi İlköğretim Okulu rehber öğretmeni, Okul Aile Birliği Başkanı, mağdurelerin bağlı bulunduğu Algül Mahallesi Muhtarı ile görüşmeler yapılmıştır. Asayiş Şube Müdürü ve Okul Müdürlerinin görevlerine yeni başlamaları nedeniyle eski Asayiş Şube Müdürü ve eski Okul Müdürü ile de görüşme yapılmıştır. Olayın ortaya çıkmasında önemli katkı

gösteren bir veli ile de görüşülerek olaylara ilişkin gözlemleri alınmıştır. Siirt Valisi ile yapılan görüşmenin ardından incelemeler sona ermiştir.

Görüşmeler sırasında Emniyet ve Milli Eğitim Müdürlüklerinden gerekli görülen belgeler rapora esas olmak üzere alınmıştır.

IV. TAHLİL VE DEĞERLENDİRME

Siirt Gazi İlköğretim Okulunda görev yapan bir müdür yardımcısının okulda öğrenim gören bazı kız öğrencilere nitelikli cinsel istismarda bulunduğu dair bir duyumu değerlendiren İl Emniyet Müdürlüğü, konuyu Cumhuriyet Başsavcılığına aktararak araştırmalara başlamış, soruşturma neticesinde ilgili müdür yardımcısının toplam 4 mağdureye cinsel istismarda bulunduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Kardeş olan iki mağdure adli mercilerin kararı ile ailesinin yanından alınarak başka bir ildeki Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Yurduna yerleştirilmiş, diğer iki mağdure ise ailelerine teslim edilmiştir.

Mağdurelerin ifadeleri ve toplanan diğer deliller itibariyle aralarında iki kamu görevlisinin de bulunduğu toplam 35 şüpheli adli mercilere sevk edilmiş, 29/04/2010 tarihi itibariyle 19'u tutuklanmış, aralarında müdür yardımcısının da olduğu firari üç şüpheli hakkında yakalama kararı çıkarılmıştır.

Şüpheli müdür yardımcısı görevden uzaklaştırılarak valilikçe idari soruşturma başlatılmış ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı müfettişleri olayı incelemeye başlamışlardır. Bu olaya istinaden uzun süredir okulda görev yapan okul müdür ve müdür yardımcısı vekilleri okulun yönetiminde ve öğrencilerin denetiminde yetersiz kaldıkları gerekçesiyle görevden uzaklaştırılmışlardır. İl Emniyet Müdürlüğünde teknisyen yardımcısı olarak görev yapan memur da görevden uzaklaştırılmış ve konuyu incelemek için Emniyet Genel Müdürlüğünce müfettiş görevlendirilmiştir.

Yapılan adli soruşturma neticesinde Siirt Cumhuriyet Başsavcılığı 2010/1306 soruşturma nolu dosyada, 03/05/2010 tarih, 2010/529 Esas, 2010/25 İddianame No ile Siirt Ağır Ceza Mahkemesine dava açmış, bu iddianame mahkeme tarafından kabul edilmiştir. Mağdurlar S.T (1994), H.T(1996), Ş.Y(1997) ve G.E(1999) olup toplam 20 şüpheli bulunmaktadır.

Siirtte meydana gelen ve tüm yurttan infial uyandıran bu olaydan sonra adli ve idari manada yapılabilecek tüm işlemler yapılmıştır. Asıl sorun olayın ortaya çıkmasına kadar yaşanan süreç içerisinde kendini göstermektedir. Yargılama aşaması yeni başlamış olup kesin hükme kadar kişilerin suçluluğu karine olmakla birlikte, bu tür iddialar ile

ilgili şüphelerin ciddiyeti üzerinde düşünülmesi gereken bir husustur. Öğrenimine devam eden 12-14 yaşlarındaki kızların öğrenim gördükleri okulun müdür yardımcısı tarafından defalarca nitelikli cinsel tacize maruz kaldığı iddialarının yanında aynı mağdurelerin değişik kişiler ile değişik zamanlarda birlikte olmaları ciddi bir sosyal sorundur.

Aile, okul ve toplum üçlüsünün böyle bir olayı içerisinde doğurup barındırması, çocukları eğitmekle yükümlü kamu görevlilerinin de bu tür bir istismara adının karışması ve bu eylemlerin günyüzüne çok geç çıkması olayı daha da karmaşıktırmaktadır.

Emniyet Müdürlüğü yetkililerinden alınan bilgilere göre; 2008 yılı içerisinde Siirt'te 18 yaşından küçük 31 kişi doğum yapmıştır. Bunların 5'i 12-15 yaş arasındadır. 2009 yılında bu rakam 28 olup birisi 10 yaşında olmak üzere 6'sı 10-15 yaş aralığındadır. 2010 yılının 4 aylık bölümünde ise 4'ü 12-15 yaş arasında olmak üzere 18 yaşından küçük 17 kişi doğum yapmıştır. Hamilelik sürecinin de göz önüne alınması durumunda kızların çocukluk dönemlerinde evlendirildikleri ve bunun kabul gördüğü bir realitedir. Bu sosyal olgu karşısında tüm yönetim kademelerinin bunu önleyecek bir sistem geliştirmeleri ve bu işleyişin önüne geçecek tedbirleri almaları gerekmektedir.

Bu yaşlar eğitim yaşlarıdır ve sağlıklı bir eğitim verilebilmesi okul-aile dayanışmasını gerektirir. Çocukların hem okulda hem de okul dışında takibi bu işbirliği ile mümkündür. Heyetin görüştüğü mağdurenin sınıf öğretmeninin, mağdurenin ailesi ile hiç irtibat kurmaması ve tanışmamaları, ailenin veli toplantısına davet edilmesi, gelmemeleri üzerine öğretmenin de hiç aramaması aradaki kopukluğu göstermektedir. Çocuğun okul dışında zamanını nasıl geçirdiğinin aile tarafından kontrol edilmesi, ailenin bu konuda duyarsız olması halinde ise okulun devreye girerek, gerek sınıf öğretmeni gerekse rehberlik hizmetleri anlamında sözkonusu eksikliği gidermesi, çocukların yanlış davranışlara girmesinde caydırıcı bir etken oluşturacaktır. Öğretmenlerin aileyi yakından tanınması ve çocuklara ona göre eğitim modelleri uygulaması, sorunların belirlenerek gerekli tedbirlerin alınmasını sağlayacak ve çocukların mağduriyeti önlenebilecektir. Siirtteki olayda bu sistemin çalışmadığı görülmektedir.

Mağdurelerin yaşam biçimlerinin okul idaresi tarafından ortaya çıkarılamaması da olayın diğer vahim yanıdır. Bu konuda gerekli hassasiyet ve takibin yapılmadığı gibi okul idarecisinin adının olaylara karışması, sadece öğrencilerin değil öğretmenlerin de davranışlarının gözden kaçırıldığı gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Öğrenciler tarafından dillendirilen bir konuda müdür ve müdür yardımcılarının ve diğer öğretmenlerin haberinin olmaması, ya öğrenciler ile aralarında ki kopukluğu göstermektedir, ya da bazı şeylerin bilinmesine rağmen göz ardı edildiği gibi bir izlenim doğurmaktadır. Her iki

durumun da, yapılan işin önemi dikkate alındığında, sıkıntılı bir durum olduğu açıktır. Disiplin boyutunu aşarak ahlâki bir zaafiyet haline gelen ve iki yıllık uzun sürece yayılan bu eylemlerin, mağdurelerin yaşları da dikkate alındığında, hem mağdureler üzerinde hem de toplum nazarında doğuracağı etkinin çok büyük olacağı muhakkaktır. Küçük bir dikkat veya yapılması gereken işin zamanında yapılması ile büyümeden önlenebilecek yanlış davranış, kemikleştikten sonra ortaya çıkmakta, bu da alınabilecek tedbirleri en azından olaya karışan mağdureler açısından etkisiz kılmaktadır.

Görüşülen emniyet görevlileri de olaydan daha önce haberdar olmadıklarını belirtmektedirler. İstihbarat Şube Müdürlüğünün yapısı ve görevi itibariyle böyle bir olaydan haberdar olması beklenmemekle birlikte Asayiş Şube Müdürlüğü için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Mevcut şube müdürünün göreve atanması yeni olduğundan, olayların cereyan ettiği dönemde görev yapan eski Asayiş Şube Müdürü ile de görüşülmüş, ilin yapısı, bazı şeylerin dışarıya sızmadan kendi içlerinde kaldığı gibi gerekçeler ileri sürülerek olaydan haberdar olamadıklarını beyan etmiştir. Emniyetin olayların faillerini ortaya çıkararak adalete teslim etmek görevinin yanında önleyici kolluk hizmetleri yapmak gibi yükümlülüğü de bulunmaktadır. Ortaya konulan tüm gerekçelere rağmen 12-14 yaş arasında iki kızın küçük bir ilde bir çok kişi ile birlikte olmaları ve bundan kolluğun haberdar olmaması, yapılan işin daha özenle yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Siirt Emniyet Müdürlüğü tarafından bazı polis memurları okul irtibat görevlileri olarak belirlenmiştir. Olayın meydana geldiği okulun irtibat görevlisi ile de görüşülmüş ve yapılan faaliyetler sorulmuştur. Haftada bir okul müdürü ile görüşülerek okulda meydana gelen olaylar ile ilgili bilgi alındığı ve evrak imzalandığı görevli tarafından ifade edilmiştir. Oysa ki bu görevin daha faal olarak icra edilmesi, sadece müdür ile değil değişik kişi ve öğrenciler ile de görüşülüp onlar ile irtibat kurularak okulda ve çevresinde meydana gelen olaylar hakkında bilgi alınması daha faydalı olacaktır. Yöneticilerin bazı sorunların dışarı yansımaması ve kendi içlerinde çözme yöntemine başvurmaları alışılâ gelen bir davranış çeşididir. Bu da ancak bilgi kaynakları ve görüşülen kişilerin çeşitlendirilmesi ile önlenebilir.

1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu uyarınca düzenlenen tüzük gereğince illerde Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonunun kurulması gerekmektedir. Siirtte 10/05/1992 tarihinde valilik olur yazısı ile bu komisyon kurulmuş ve ilk toplantısında 10/05/1993 tarih ve 1993/1 sayılı karar ile “İlimizde genel birleşme yerleri, tek başına fuhuş yapılan evler bulunmadığı, ayrıca bar, pavyon ve gazino gibi yerler ile bu yerlerde çalışan kimselerin olmadığı için ilimizde zührevi hastalıklar ve

fuhuşla mücadele komisyonu gerekli toplantılarını yapmamıştır. İlimizde bu tür yerler açıldığında ilgili komisyonun olağanüstü olarak toplanacağı” yönünde karar alınmıştır. Bahse konu komisyon 25/04/2002 tarihine kadar toplantı yapmamış, belirtilen tarihte ilgili komisyonun kurulması için isimler İl Sağlık Müdürlüğü tarafından belirlenmeye çalışılmış fakat komisyon oluşturulamamıştır. 07/02/2007 tarih ve 1245 sayılı valilik oluru yazıları ile komisyon kurulmuş ancak hiçbir toplantı yapmamıştır. 20/04/2010 tarih ve 4117 sayılı valilik oluru ile son halini almıştır.

Anılan tüzükte komisyonun görevi 4. maddesinde b fıkrasında “Zührevi hastalıkların ve fuhuşun zararlarını ve yayılmasını önlemeğe dair olan kanun ve tüzüklerin gereği gibi uygulanmasını sağlamak” şeklinde belirtilmiş, komisyonun da en az haftada bir defa toplanacağı ifade edilmiştir. 13. maddede ise görevler ayrıntılı olarak aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

“a) Bölgelerinde zührevi hastalıklara yakalanan kimseler olup olmadığını araştırmak veya bu hastalıklara yakalandığı şüphesini verenleri tesbit eylemek,

b) Genel kadın olarak tescili gerekecek veya sağlık tedbirlerine tabi tutulacak kadın, bulunup bulunmadığını soruşturmak,

c) *Namuslu kimseleri fuhuşa ve ahlaksızlığa tahrik ve teşvik edenleri tesbit etmek,*

d) Fuhuş için gizli yer sağlayanları tesbit etmek,

e) a, b bentlerindeki halleri en yakın zührevi hastalıklarla mücadele komisyonuna bildirmek, c ve d bentlerindeki hallerde de resmi teşebbüsatta bulunmak.”

Fuhuş ile mücadele idare açısından yasal bir zorunluluk olmakla birlikte mağdurenin çocuk olması yasal düzenlemeyi bile gerekli kılmayacak bir durum arz eder. Çocukların hakları hem uluslararası sözleşmelerde hem de mevzuatımızda gerekli şekilde ve ayrıntılarıyla düzenlenmiştir. Bu konularda olabildiğince hassas olunması, yasal düzenlemelerin kâğıt üzerinde kalmayarak hayata geçirilmesi ve gerekli sonuçların alınması için çaba sarfedilmesi çocukların tüm olumsuz yaşam biçimlerinden korunması adına zaruret arz etmektedir.

Olayın ortaya çıkmasından sonraki yaşanan süreç de irdelenmeye muhtaçtır. Komisyonumuz olayın basına yansıdığı gün başta valilik ve cumhuriyet başsavcılığı olmak üzere resmi birimler ile görüşerek ilk elden ve doğru bilgilere ulaşmıştır. Ulaşılan bilgiler ile basına yansıyan bilgiler arasında farklılıklar hemen dikkat çekmiştir. Olayın medyada farklı şekillerde sunumu, hem soruşturmayı yapanları hem mağdurları hem de şüphelileri, yani olayın tüm taraflarını zor durumda bırakmaktadır. Medyanın haber alma ve aldığı bu haberi halka ulaştırması kadar insanların meydana gelen olayları öğrenmesi

de bir haktır. Bunların hiçbir şekilde kısıtlanması veya sansürlenmesi demokratik toplum yapısı itibarıyla düşünülemez. Tam tersine medyaya konu ile ilgili tüm bilgilerin yetkili merciler tarafından eksiksiz bir şekilde iletilmesi gerekir. Yanlış bilgi, manipilasyon ve yönlendirmenin önüne ancak şeffaflık ile geçilebilir. Bununla birlikte medyanın haberi yansıttığı şekli de çok önemlidir. Mağdurelerin çocuk olması yapılacak haber ve yorum ile kullanılacak resme varıncaya kadar tüm malzemelerin özenle seçilmesini zorunlu kılar. Arzu edilen bir durum olmamakla birlikte bu tür olayların yurdumuzun ve dünyanın her yerinde olması muhtemeldir. Bu husus göz ardı edilmeden olay verilmeli, olayın meydana geldiği bölgeyi ve insanları zan altında bırakacak yayınlardan kaçınılmalıdır. Genellemeler yapmak doğru sonuca ulaşmayı engellediği gibi hiçbir suçu olmayan vatandaşları da rencide edebilmektedir. Asıl olan sebepler üzerinde durarak bu tür olayların neden yaşandığını tespit ederek gerekli önlemleri alıp bu tür olayların tekrarını önlemektir. Olayın sorumlularının tespit edilerek adli ve idari yönden gerekli işlemlerin yapılması elbette önemlidir. Ancak bu tür bir vakanın tekrar yaşanmayacağını garanti altına almaz. 12-14 yaş aralığındaki çocukların niçin böyle bir yaşam biçimini tercih ettiği, aile, okul ve bunlardan haberdar olan sosyal çevrenin nasıl buna sessiz kaldığı veya nasıl haberdar olamadığı, bunlar ile ilişki halinde olan insanların nasıl bir ruh halinde oldukları sorgulanmadan ve cevapları bulunarak gerekli önlemler alınmadan sorunun çözümü mümkün değildir. Aile, okul, çevre, medya, sivil toplum vb. tüm etkenler ile birlikte ekonomik, sosyal ve kültürel unsurlar etüd edilmelidir.

Medyada yer alan iki iddia da heyetimiz tarafından yerinde incelenmiştir. Bunlardan ilki olay sebebi ile tutuklanan 18 yaşından küçük bir şüphelinin bulunduğu infaz kurumundaki koşu, diğer tutuklu ve hükümlüler tarafından tacize uğradığıdır. Heyet ceza infaz kurumuna giderek tutukluların bulunduğu koşu ziyaret edip görevlilerin olmadığı ortamda görüşmelerde bulunmuş, ardından da tutuklu şüpheli ile özel olarak görüşmüş, son olarak da infaz kurumu idarecilerinden bilgi almıştır. Böyle bir olayın kesinlikle gerçekleşmediği, haberin gerçek dışı olduğu yönünde komisyonumuzda kanaat oluşmuştur.

Diğeri ise mahalle muhtarının basında “Ben bu olayı yetkililere şikâyet ettim. Bana terörist olacaklarına bırak bu işi yapsınlar” şeklinde beyanda bulunduğuna dair haberdur. Heyetimiz ilgili muhtar ile görüşmüş, emniyete yaptığı müracaat ve yapılan işlemler ile ilgili de bilgi almıştır. Algül Mahallesi muhtarı Abdulkhakim DÜNDAR 17/02/2010 tarihinde Valilik makamına hitaben yazdığı dilekçede “İlimiz Molla Halil Medresesi ile Üveyin Düre Camii yanında bulunan meydanda devamlı olarak bi mekan

olarak yaşayan gençler bu iki yere geceleri ateş yakıp çevreyi rahatsız etmektedirler. Mahalle sakinleri ise şahısların bi mekân takımından olduğundan dolayı korkularından şahıslara bir şey söyleyemiyorlar. Ben de defalarca kendilerini uyarmama rağmen beni de dinlemiyorlar. Bu iki yerde devamlı olarak güvenlik güçlerinin kontroller yaparak halkın huzur ve sukunetini sağlamasını istiyorum” şeklinde beyanda bulunmuş, iddia edildiği gibi fuhuş yapan kişi ismi vermemiştir. Bu başvuru üzerine de emniyet güçleri devriyelerini artırarak yaptıkları işlemler ile ilgili tutanaklarını tutmuşlardır. Muhtar ile yapılan görüşmede kendisi medyaya veya başka bir yere açıklamada bulunmadığını, iddia edildiği gibi bir ifadesinin de olmadığını belirtmiştir.

Bu tür konularda duyarlı yayıncılık yapılması sorunların çözümüne olumlu katkı sağlayacaktır.

SONUÇ :

1. Özellikle iki mağdurenin yaklaşık iki yıldır okul müdür yardımcısı ve halktan bazı kimseler ile yaşadığı iddia edilen olayların şu ana kadar gün yüzüne çıkarılamayıp gizli kalmasında ve gerekli önlemlerin alınmamasında okul idaresi ile birlikte okulda görev yapan tüm öğretmenlerin sorumluluğu vardır. Gerek aile gerekse mağdureler ile sağlıklı bir iletişim kurulmaması, ailenin özensizliği kadar okulun da takipte yetersiz, ilgisiz ve isteksiz davranması, yaptığı şeylerin anlam ve sonuçlarını henüz tam olarak kavrayamayan ve çevresinden gelecek tehlikelere karşı aile ve okul savunmasından yoksun kalan çocukların yanlış eğilimlere yönelmesine sebebiyet verebilmektedir.

2. Siirt İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde kurulan okul irtibat görevlilerinin daha işlevsel çalışması, bazı uygulamalarda formalitelerin dışına çıkılarak yapılan işin içinin doldurulması gerekmektedir. Kolluğun önleyici hizmetlere de önem vermesi bu tür olayları hem engelleyecek hem de caydırıcılığı sağlayacaktır.

Fonksiyonellik açısından benzer durum Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonu için de geçerlidir. Şekli olarak kurulan ama hiç toplanmayıp görevini yapmayan bir komisyon bulunmaktadır. Bu komisyonun da önleyici görevi olduğu unutulmamalı, bir an önce çalıştırılmaya başlanmalıdır.

3. Olayın oluş biçimi ile medyada yansıyış şekli arasındaki farklılığın giderilmesi, medyaya yetkili birimler tarafından sağlıklı bilgi akışının sağlanması ile mümkündür. Medya ise yayınlarında, genellemeler yapmaktan kaçınarak onaylanması mümkün olmayan bu tür bir eylemden ötürü tüm ili zan altında bırakacak veya bu tür bir algıya sebebiyet verecek bir dil kullanmamalıdır.

4. Olayın oluş şeklinden ziyade bu tür hadiselerin niçin yaşandığı üzerinde durulmalı ve bunların cevabı aranmalıdır. Spesifik olaydan sonra sorumlular cezalandırılmakla birlikte, ortamı hazırlayan sebepler tesbit edilmeli ve önlemler alınmalıdır.

Prof. Dr. M. Zafer ÜSKÜL
Mersin Milletvekili
Komisyon Başkanı